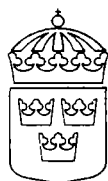

Bostadsutskottets yttrande

1989/90:BoU2y

Inkomstskatten för år 1990 m.m. såvitt avser frågor om fastighetsbeskattningen m.m.

1989/90
BoU2y

Till skatteutskottet

Skatteutskottet beslöt den 16 november 1989 bereda bostadsutskottet tillfälle att yttra sig över proposition 1989/90:50 om inkomstskatten för år 1990, m.m. jämte eventuella motioner.

I detta yttrande behandlas vad i propositionen och i motioner föreslagits om justering av villabeskattningen som följd av 1990 års allmänna fastighetstaxering av småhus och om fastighetsskatten.

Även vissa motionsyrkanden om utformningen av fastighetsbeskattningen behandlas i yttrandet.

Propositionen

Såvitt proposition 1989/90:50 om inkomstskatten för år 1990, m.m. behandlas i detta yttrande föreslås sammanfattningsvis följande.

1. Schablonintäkten ändras som en följd av 1990 års allmänna fastighetstaxering av småhus så att den nuvarande progressiva intäktsschablonen för en- och tvåfamiljshus (småhus) ersätts av en proportionell schablonintäkt på 1,5 % av taxeringsvärdet.
2. Underlaget för beräkningen av fastighetsskatten för hyreshusenheter föreslås fr.o.m. år 1990 höjt från 55 % till 65 % av taxeringsvärdet. Någon ändring av beräkningen av fastighetsskatten för småhus föreslås inte i propositionen.

Motionerna m.m.

Följande motioner väckta med anledning av proposition 1989/90:50 om inkomstskatten för år 1990, m.m. behandlas i detta yttrande.

Motion 1989/90:Sk15 av Carl Bildt m.fl. (m) vari hemställs

1. att riksdagen beslutar att 1989 års taxeringsvärden för småhus skall gälla vid beräkningen av schablonintäkt och fastställandet av statlig fastighetsskatt under beskattningsåret 1990,

2. att riksdagen hos regeringen begär förslag om ändrade regler för beräkning av schablonintäkt från och med beskattningsåret 1991 i enlighet med vad som anförts i motionen,

3. att riksdagen hos regeringen begär förslag om ändrade regler för uttag av statlig fastighetsskatt från och med 1991 i enlighet med vad som anförts i motionen,

5. att riksdagen hos regeringen begär en utredning om den framtida småhusbeskattningen i enlighet med vad som framförts i motionen,

6. att riksdagen beslutar avslå förslaget om ändrat underlag vid beräkning av statlig fastighetsskatt för hyreshus.

Motion 1989/90:Sk22 av Sören Norrby (fp) vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att möjligheterna till permanentboende i våra skärgårdar inte får försämrast.

Motion 1989/90:Sk29 av Inger Schörling m.fl. (mp) vari hemställs

6. att riksdagen hos regeringen begär förslag om annorlunda principer för beskattning av fastigheter i områden med fritidsbebyggelse.

Motion 1989/90:Sk31 av Åke Wictorsson (s) vari hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att möjligheterna till permanentboende i våra skärgårdar inte får försämrast.

Motion 1989/90:Sk32 av Lars Werner m.fl. (vpk) vari hemställs

3. att riksdagen ger regeringen till känna vad som i motionen anförts vad gäller fastighetsskatten,

5. att riksdagen beslutar avslå den i propositionen föreslagna höjningen av fastighetsskatten för hyreshus från 55 % till 65 %,

6. att riksdagen beslutar att industrifastigheter beläggs med fastighets-skatt enligt samma principer som gäller för hyresfastigheter.

Motion 1989/90:Sk37 av Pär Granstedt (c) vari hemställs

1. att riksdagen beslutar hos regeringen hemställa om ett bruksvärde-system som bas för fastighetsbeskattning av småhus och bostadshus på jordbruksfastigheter,

2. att riksdagen beslutar att beskattningen 1990 av dessa fastigheter för 1990 skall ske efter samma regler och taxeringsvärden som för 1989.

En skrivelse har inkommit från Skattebetalarnas förening.

Inledning

Innan utskottet går in på de förslag i proposition och motioner som kan anses ligga inom bostadsutskottets beredningsområde vill utskottet sammanfattningsvis anföra följande om *utformningen av bostadspolitik* mot bakgrund av dels nu föreliggande regeringsförslag om inkomstskatten för år 1990, dels de fortsatta övervägandena om skattesystemets och bostadsfinansieringssystemets utformning.

Det bostadspolitiska målet som i dag och sedan lång tid vägleder statsmakternas beslut brukar formuleras så att det skall finnas goda bostäder åt alla till en rimlig kostnad. Detta förutsätter, som också boendekostnadsutredningen anför, att det finns en nyproduktion av bostäder av tillräcklig kvalitet och omfattning samt att bostäderna har sådana kostnader att de kan efterfrågas även av hushåll med stor försörjningsbörda och/eller låga inkomster.

Enligt utskottets mening bör den nu refererade målsättningen ligga till grund också för de beslut om bostadspolitiken som fattas av riksdagen under överblickbar tid. Vad det nu närmast gäller är att skapa förutsättningar för att förverkliga denna bostadspolitiska målsättning också med hänsyn tagen till det reformerade skattesystem som riksdagen avses ta ställning till senare i år men framför allt våren 1990. Betydelsefullt är naturligtvis också det framtida systemet för finansiering av bostäder. Av stor vikt är bl.a. att dessa system ges en sådan utformning att de fördelningspolitiska effekterna blir godtagbara.

Som framgår av den nu behandlade propositionen omfattar förslagen i den cirka en tredjedel — drygt 23 miljarder kronor — av de skattesänkningar reformen omfattar. Förslag om hur återstoden av reformen skall utformas kommer att föreläggas riksdagen våren 1990. Då avser regeringen, som framgått ovan, också förelägga riksdagen förslag om bostadsfinansieringssystemets utformning fr.o.m. år 1991. Det är därför naturligt att den mera ingående behandlingen av ett nytt bostadsfinansieringssystem får anstå till nästa år. Emellertid vill bostadsutskottet i nu förevarande sammanhang något beröra frågan om de bostadspolitiska styrmedlens utformning.

Som framgått av det nu anförda kan det antas att de stora förändringarna avseende bostadsfinansieringen inträffar först år 1991.

Det kan emellertid inte uteslutas att de nu föreslagna förändringarna av inkomstskatten m.m. för år 1990 kan innebära negativa konsekvenser för vissa hushåll. Bl.a. kan det gälla hushåll för vilka det bostadspolitiska stödssystemet avser att mildra eller eliminera konsekvenserna av skattesystemets och hyressättningssystemets utformning. Om sådana icke förutsebara konsekvenser skulle inträffa avseende år 1990 förutsätter utskottet att regeringen förelägger riksdagen förslag bl.a. om en höjning av bostadsbidragen. I det nyligen av riksdagen behandlade och godkända betänkandet 1989/90:BoU5 förutsatte utskottet att om kommande överväganden gav vid handen att en reformering av bidragen

— utöver vad regeringen förutsatt — borde ske redan år 1990 ett förslag därom skulle föreläggas riksdagen. Detta gav riksdagen som sin mening regeringen till känna.

Frågan om de bostadspolitiska styrmedlen m.m. efter år 1990 kommer utskottet, som anförts ovan, att behandla våren 1990. Då finns också möjlighet att göra en helhetsbedömning av frågan.

Justering av villabeskattningen för år 1990

Den som äger ett en- eller tvåfamiljshus skall som intäkt av fastigheten (schablonintäkt) ta upp viss del av taxeringsvärdet. För närvarande gäller följande. Som intäkt tas upp 2 % av den del av fastighetens taxeringsvärde som inte överstiger 450 000 kr., 4 % av den del som överstiger 450 000 kr. men inte 600 000 kr., 6 % av den del som överstiger 600 000 kr. men inte 750 000 kr. och 8 % av den del som överstiger 750 000 kr.

Allmän fastighetstaxering av småhus kommer att genomföras under år 1990. I avsikt att mildra effekterna för ägarna av en- eller tvåfamiljshus av de förväntade höjda taxeringsvärdena föreslås i propositionen att den progressiva schablonintäkten slopas samtidigt som intäktsprocenten sänks till 1,5 %. Enligt propositionen dämpas därmed de kraftiga höjningarna av skatteuttaget främst i storstadsområdena utan att någon regional differentiering behöver genomföras. Inte heller i skärgårdsområdena anses några särskilda åtgärder påkallade. De nya taxeringsvärdena föreslås tillämpas första gången vid 1991 års taxering.

Frågan om utformningen av schablonintäkten behandlas i moderata samlingspartiets partimotion Sk15, i miljöpartiet de grönas partimotion Sk29 yrkande 5 samt i motionerna Sk22 (fp) och Sk31 (s).

I den moderata partimotionen föreslås i yrkande 1 såvitt nu är i fråga att 1989 års taxeringsvärde för småhus skall gälla vid beräkningen av schablonintäkt under beskattningsåret 1990. I yrkande 2 i motionen föreslås att schablonintäkten fr.o.m. beskattningsåret 1991 bör ändras så att hänsyn inte skall tas till större höjningar av taxeringsvärdet än 50 % år 1990 och att schablonintäkten beräknas som 2 % av det nya taxeringsvärdet, dock med den begränsning som blir följden av ett riksdagens bifall till yrkande 1 i motionen.

Bostadsutskottet anför följande beträffande *schablonintäkten för småhus m.m.* Bakgrunden till förslagen i moderata samlingspartiets partimotion Sk15, som behandlas i detta betänkande, är partiets ställningstagande till den nu behandlade propositionen i stort. Enligt moderaterna löser en skatteomläggning enligt regeringens förslag inte de grundläggande problemen i svensk ekonomi. Nya snedvridningar och andra negativa effekter anges uppkomma om förslaget genomförs.

Gentemot moderata samlingspartiets kritik skall ställas att övriga partier i allt väsentligt accepterar skatteomläggningen; i vart fall har från dessa partier inga grundläggande invändningar gjorts avseende villabeskattningen som följd av 1990 års allmänna fastighetstaxering av småhus.

Bostadsutskottet, som delar vad i propositionen föreslagits om utformning av villaschablonen, föreslår att skatteutskottet avstyrker moderata samlingspartiets partimotion Sk15 yrkande 1 såvitt nu är i fråga och yrkande 2.

I de likalydande fp- och s-motionerna hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionerna anförts om att möjligheterna till permanentboende i våra skärgårdar inte får försämrast.

I motionerna anförts bl.a. att bostadskostnaderna för den bofasta befolkningen i våra skärgårdar i särskilt hög grad påverkas av den pågående allmänna fastighetstaxeringen och den bakomliggande prisnivån. I många skärgårdsområden har den stora och köpstarka efterfrågan på välbelägna fritidsfastigheter drivit upp priserna till en nivå som ofta omöjliggör köp för permanentboende.

Dessa regionala avvikelser motiverar enligt motionärerna särskild uppmärksamhet på effekterna av förslagen i propositionen och av den allmänna fastighetstaxeringen. Inför det fortsatta arbetet med skattereformen och då särskilt bostadsbeskattningen finns det därför enligt dem anledning att riksdagen nu gör ett uttalande beträffande förutsättningarna för permanentboende i våra skärgårdar.

Frågan om beskattning av fastigheter bl.a. i skärgårdsområdena tas upp också i miljöpartiets partimotion Sk29 yrkande 6. Motionärerna anser det viktigt att hänsyn tas till det förhållandet att ett eftertraktat hus — bl.a. i skärgården — har två olika marknadsvärden; ett högt som eftertraktat fritidshus och ett lägre värde som bostad för den bofasta ortsbefolkningen. Motionens hemställan går ut på att riksdagen bör begära förslag av regeringen om annorlunda principer för beskattning av fastigheter i områden med fritidsbebyggelse.

I propositionen framhålls (s. 68) att några särskilda åtgärder inte är påkallade i skärgårdsområdena om regeringsförslaget om en proportionell och sänkt intäktsschablon införs för 1990. Utskottet delar i allt väsentligt denna uppfattning. Som anförts i de nu aktuella motionerna kan boendekostnaderna för den bofasta befolkningen i våra skärgårdsområden påverkas av den pågående allmänna fastighetstaxeringen och den bakomliggande prisnivån. Detta förhållande har beaktats av regeringen vid utformningen av intäktsschablonen. Emellertid kan, som anförts i s- och fp-motionen, det finnas anledning för riksdagen att inför det fortsatta arbetet med skattereformen och då särskilt bostadsbeskattningen göra ett uttalande i frågan.

Bostadsutskottet delar motionärernas uppfattning. Riksdagen bör, med anledning av motionerna Sk22 (fp), Sk29 (mp) yrkande 6 och Sk31 (s) som sin mening ge regeringen till känna att åtgärder bör vidtas beträffande förutsättningarna för permanentboende i våra skärgårdar i den mån vad i propositionen föreslagits om schablonintäktens utformning inte ger avsedd effekt. Regeringen bör, om så befinns erforderligt, återkomma till riksdagen våren 1990 om boendekostnadsökningarna för den bofasta skärgårdsbefolkningen utvecklas på ett inte

acceptabelt sätt, inte bara såvitt avser tiden efter år 1990 utan även tiden dessförinnan. Utskottet vill erinra om riksdagens ovannämnda beslut avseende bostadsbidragen (1989/90:BoU5).

Sammanfattningsvis anser bostadsutskottet sålunda att skatteutskottet bör föreslå riksdagen att med anledning av de tre nu behandlade motionerna som sin mening ge regeringen till känna vad bostadsutskottet anfört om behovet av åtgärder beträffande *förutsättningarna för permanentboende i våra skärgårdar*. Utskottet förutsätter vidare att regeringen följer dessa frågor med uppmärksamhet.

Fastighetsskatten

För närvarande gäller beträffande fastighetsskatten sammanfattningsvis följande avseende småhus och flerbostadshus; i detta sammanhang kallade hyreshus. Skattesatsen är 1,4 % för schablonbeskattade hus, 2 % för konventionellt beskattade småhus och 2,5 % för konventionellt beskattade hyreshus. Underlaget för beräkning av fastighetsskatt är för ägda småhus i princip en tredjedel av taxeringsvärdet. För hyreshus är den 55 % av taxeringsvärdet.

I propositionen föreslås att underlaget för beräkning av fastighetsskatten fr.o.m. år 1990 skall vara 65 % av taxeringsvärdet för hyreshusen. Förslaget i propositionen läggs fram mot bakgrund av att det löpande skatteuttaget föreslås höjt för egnahemmen. Vidare anförs att vid den senaste allmänna fastighetstaxeringen av hyreshus år 1988 taxeringsvärdena kom att öka med 61 % i stället för beräknade 80 %. Någon förändring av reglerna för uttag av fastighetsskatt för småhus föreslås inte i propositionen.

I moderata samlingspartiets partimotion Sk15 föreslås beträffande fastighetsskatten följande. I yrkande 1 såvitt nu är i fråga föreslås att nu gällande taxeringsvärde skall ligga kvar för fastställande av fastighetsskatt under beskattningsåret 1990. I yrkande 3 föreslås att fastighetsskatten beskattningsåret 1991 skall vara densamma i kronor räknat som 1989 och 1990. Skatten skall avskaffas i den takt det ekonomiska läget medger. I motion Sk37 (c) yrkande 2 föreslås beträffande småhusfastigheter och bostadshus på jordbruksfastighet att beskattningen av sådana fastigheter avseende år 1990 skall ske efter samma regler och taxeringsvärden som 1989. Yrkandet förs fram som en följd av yrkande 1 i samma motion om att grunderna för uttag av fastighetsskatten bör ändras. I den moderata partimotionens yrkande 6 och i vänsterpartiet kommunisternas partimotion Sk32 yrkande 5 föreslås riksdagen avslå förslaget om en höjning av skatteuttaget med 10 procentenheter avseende hyreshusenhet.

Bostadsutskottet har ovan i allt väsentligt anslutit sig till regeringens uppfattning om utformningen av en skattereform och om boendebeskattningsens utformning såvitt avser år 1990. Denna uppfattning låter sig inte förenas med förslagen i partimotionerna från moderaterna, Sk15 yrkandena 1 såvitt nu är i fråga och 6, från vänsterpartiet kommunisterna, Sk32 yrkande 5, eller med förslaget i motion Sk37 (c) yrkande 2. Dessa yrkanden bör avslås av riksdagen. Riksdagen bör nu

inte heller fatta beslut om *utformningen av fastighetsskatten* fr.o.m. beskattningsåret 1991. Även yrkande 3 i den moderata partimotionen bör alltså avslås av riksdagen.

I två motioner behandlas frågan om utformningen av fastighetskatteunderlaget. Det gäller vänsterpartiet kommunisternas partimotion Sk32 yrkande 3 och motion Sk37 (c) yrkande 1. I båda motionerna förordas att bruksvärdet i stället för taxeringsvärdet läggs till grund för fastighetsbeskattningen. I partimotionen föreslås även att intäkterna från fastighetsskatten bör tillfalla kommunen. I c-motionen görs den begränsningen att ett bruksvärde som grund för fastighetsbeskattningen bör gälla endast för småhusfastigheter och bostadshus på jordbruksfastighet.

Med anledning av vad i vänsterpartiet kommunisternas partimotion och i c-motionen föreslagits får bostadsutskottet anföra följande. Enligt bostadsutskottets uppfattning är fastighetsskatten ett instrument bland flera inom bostadspolitiken. Utan att ytterligare nu utveckla motiven för denna ståndpunkt vill utskottet anföra att vissa fördelar torde kunna stå att vinna om skatten bestäms efter grunder som utgår från bostadens värde inom ramen för den pågående användningen. Ett liknande synsätt fördes fram i boendekostnadsutredningens betänkande Ny bostadsfinansiering m.m. (SOU 1989:71). Utredningen föreslog att frågan om *ett särskilt fastighetsskatteunderlag* skulle utredas inför kommande fastighetstaxeringar. Frågan har också tagits upp av vissa bostadsorganisationer i skrivelse till och vid sammanträffande med statsministern, finansministern och bostadsministern.

Som framgått ovan har den av motionärerna aktualiserade frågan genom skilda förslag bringats till regeringens kännedom. Det kan således förutsättas att frågan övervägs inom regeringens kansli utan någon riksdagens begäran därom. Vid en sådan uppfattning finns enligt bostadsutskottets mening inte tillräckliga skäl tillstyrka vänsterpartiet kommunisternas partimotion Sk32 yrkande 3 eller motion Sk37 (c) yrkande 1. Under alla förhållanden torde frågan komma att aktualiseras i riksdagen våren 1990 vid beslut om skattereformens andra steg m.m.

I moderata samlingspartiets partimotion Sk15 yrkande 5 föreslås att den framtida småhusbeskattningen utreds. Därvid bör övervägas om inte beskattningen av småhus, bostadsrätter och ägarlägenheter kan utformas på ett likformigt sätt. Det bör även prövas om en beskattning över huvud taget är erforderlig.

Det finns inte tillräcklig anledning för riksdagen att begära att *en utredning om småhusbeskattningen* genomförs med den inriktning motionärerna föreslagit. Deras uppfattning om utformningen av denna beskattning utgår från ett skattesystem som i stort bör ges en annan inriktning; en uppfattning som bostadsutskottet ovan förklarat sig inte kunna dela. Motionsyrkandet bör avslås av riksdagen.

Ett förslag om att *fastighetsskatt* skall tas ut även för *industrifastigheter* läggs fram i vänsterpartiet kommunisternas partimotion Sk32 yrkande 6. Skatten för sådana fastigheter bör enligt motionen bedömas enligt de regler som gäller för hyreshus.

Ett motsvarande yrkande har bostadsutskottet behandlat och avstyrkt två gånger tidigare (se BoU 1984/85:2y och BoU 1986/87:1y). Utskottet har därvid anfört att det inte fanns anledning att överväga frågan om att även industrifastigheter skulle träffas av fastighetsskatt. Inte heller nu kan utskottet finna att tillräckliga skäl föreligger att tillmötesgå motionärernas förslag.

Stockholm den 30 november 1989

På bostadsutskottets vägnar

Agne Hansson

Närvarande: Agne Hansson (c), Oskar Lindkvist (s), Magnus Persson (s), Knut Billing (m), Erling Bager (fp), Hans Göran Franck (s), Bertil Danielsson (m), Nils Nordh (s), Rune Evensson (s), Gunnar Nilsson (s), Jan Sandberg (m), Siw Persson (fp), Birger Andersson (c), Jan Strömdahl (vpk), Kjell Dahlström (mp), Britta Sundin (s) och Berndt Ekholm (s).

Avvikande meningar

1. Utformningen av bostadspolitiken

Knut Billing, Bertil Danielsson och Jan Sandberg (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Inledning börjar med "Som framgår" och slutar med "av frågan" bort ha följande lydelse:

I det nu behandlade regeringsförslaget läggs fram en rad förslag om förändringar i beskattningen av boendet. I en särskild proposition föreslås dessutom extra upptrappningar av den garanterade räntan för vissa statligt belånade flerbostadshus. Sammantaget leder förslagen till en kraftig skärpning av boendebeskattningen. Den skatteuppgörelse som träffats mellan socialdemokraterna och folkpartiet medför dessutom ytterligare kraftiga skatteskräpningar på boendet fr.o.m. år 1991. De förändringar som föreslås träda i kraft redan år 1990 är följande:

- reglerna för beräkning av schablonintäkt justeras, däremot justeras inte den statliga fastighetsskatten,
- fastighetsskatten för hyreshus skärps,
- moms införs på energi samt på kommunala tjänster som vatten, avloppsrening och sophämtning och
- extra upptrappningar av den garanterade räntan för vissa årgångar flerbostadshus.

Den samlade effekten av de framlagda förslagen är att kostnaderna för boendet ökar med ca 6 miljarder kronor år 1990.

Höjningen av bostadsskatterna är avsedd att "delfinansiera" marginalskattesänkningen för 1990. Genom att förslagen genomförs inom

ramen för ett oförändrat skattetryck leder de till att många hushåll genom höjd skatt får betala andra hushålls skattesänkning. Dessutom minskar intresset för sparande till och i en egen bostad. Erfarenhetsmässigt sjunker därmed också det totala hushållssparandet. En ytterligare följd härav är att det blir svårare att förverkliga den önskan om att äga sin bostad som de flesta medborgare har.

I ett läge när det totala hushållssparandet är negativt är det inte rimligt att straffbeskatta ett av de få kvarvarande sparmålen — en egen bostad. Den skärpta bostadsbeskattningen leder dessutom, tillsammans med förslagen om höjd mervärdeskatt och höjda energiskatter, till att ett stort antal hushåll kommer att förlora på den föreslagna skatteomläggningen. Detta är naturligtvis inte rimligt och ger dessutom sämre förutsättningar för framtida avtalsrörelser.

För att skapa förutsättningar för de boende att även i framtiden kunna påräkna stabilitet i kostnadsutvecklingen och motverka orimliga höjningar av boendekostnaderna bör åtgärder vidtas som leder till att bostadsskatteuttaget inte ökar. I enlighet med vad som föreslås i moderata samlingspartiets partimotion Sk15 bör sålunda följande förändringar vidtas i vad avser den löpande beskattningen:

- vid beräkning av schablonintäkt skall hänsyn inte tas till större taxeringsvärdeshöjning år 1990 än 50 %,
- schablonintäkten beräknas som 2 % av det nya taxeringsvärdet och
- fastighetsskatten skall avvecklas i takt med att det ekonomiska läget så medger; för år 1991 skall den dock vara densamma i kronor räknat som 1989 och 1990.

Till den närmare utformningen av åtgärderna återkommer utskottet i det följande.

De nu förordade åtgärderna skall gälla i avvaktan på en större förändring av småhusbeskattningen. Samtidigt bör en utredning om utformningen av den framtida småhusbeskattningen påbörjas. Det bör därvid övervägas om inte beskattning av småhus, bostadsrätter och ägarlägenheter kan utformas på ett likformigt sätt. Därvid finns det anledning att pröva om en beskattning över huvud taget är erforderlig. Värderingen av en bostadsförmån kan exempelvis utformas med utgångspunkt i bostadsytan eller genom anknytning till fastighetens byggnadsvärde — detta under förutsättning av att markvärdet fångar upp större delen av de regionala olikheterna.

2. Schablonintäkten för småhus m.m.

Knut Billing, Bertil Danielsson och Jan Sandberg (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Justering av villabeskattningen för år 1990 börjar med "Bostadsutskottet anför" och slutar med "yrkande 2" bort ha följande lydelse:

Inför 1990 års allmänna fastighetstaxering för småhus har lantmäteriverket genomfört en provtaxering. Resultatet av provtaxeringen, som presenterades sommaren 1989, visar på en genomsnittlig ökning av taxeringsvärdena med knappt 50 % för hela landet, men med kraftiga regionala variationer. I vissa kommuner kommer taxeringsvärdena att

stiga med i genomsnitt upp emot 150 %. Det står i denna situation klart att åtgärder måste vidtas för att motverka effekterna av dessa taxeringsvärdeshöjningar.

I det nu föreliggande förslaget föreslås att progressiviteten vid beräkning av schablonintäkt slopas och att intäkten beräknas till 1,5 % av det nya taxeringsvärdet för år 1990. Den statliga fastighetsskatten föreslås däremot oförändrad.

De föreslagna reglerna för beräkning av schablonintäkt innebär att de mest extrema effekterna av de regionala variationerna motverkas. Fortfarande tillåts emellertid dessa variationer att slå igenom på ett oacceptabelt sätt. Särskilt gäller detta för småhus med normala och låga taxeringsvärden. Eftersom förändringen av schablonintäkten bara innebär en begränsad lindring och den statliga fastighetsskatten bibehålls på nuvarande nivå leder de nya taxeringsvärdena till höjd skatt år 1990. När den skatteomläggning som skall beslutas för 1991 är fullt genomförd kommer fastighetsskatten därtill att skärpas kraftigt samtidigt som schablonbeskattningen slopas.

De ovan beskrivna effekterna kan belysas med följande exempel.

För ett vanligt grupphus i Stockholmsområdet ligger taxeringsvärdet i dag på ca 375 000 kr., medan en friliggande normalvilla har taxeringsvärde på ca 450 000 kr. I denna region förväntas de nya taxeringsvärdena bli minst dubbelt så höga som de nuvarande. För en genomsnittlig inkomsttagare betyder detta en skatteskärpning år 1990 på drygt 3 000 kr. Vid en fullt genomförd skatteomläggning ökar kostnaderna med ytterligare drygt 3 000 kr.

I skärgårdsområden har den bofasta befolkningen som regel förhållandevis låga inkomster. På grund av den starka efterfrågan på fritidshus kommer taxeringsvärdena att öka mycket dramatiskt i dessa områden — i många fall med 150 % eller mer. Den dramatiska skatteskärpning som detta leder till kan innebära att många tvingas sälja hela eller delar av fastigheten. Deras inkomster räcker inte till för att betala den höjda skatten. En sådan utveckling strider naturligtvis helt mot tanken på en levande skärgård.

Med hänvisning till det nu anförda delar bostadsutskottet förslaget i moderata samlingspartiets partimotion Sk15 om att någon förändring av den löpande beskattningen av småhus inte bör genomföras för år 1990. Detta år skall således de taxeringsvärden som gällt under 1989 bilda underlag för beräkningen av schablonintäkten.

Även när det gäller schablonbeskattningens utformning efter år 1990 delar utskottet vad som anförts i moderata samlingspartiets partimotion Sk15. I enlighet med motionens yrkande 2 bör sålunda vid beräkning av schablonintäkt fr.o.m. år 1991 hänsyn inte tas till en större taxeringsvärdeshöjning år 1990 än 50 %. Samtidigt bör schablonintäkten beräknas som 2 % av det nya taxeringsvärdet.

3. Förutsättningarna för permanentboende i våra skärgårdar

1989/90:BoU2y

Knut Billing, Bertil Danielsson och Jan Sandberg (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Justering av villabeskattningen för år 1990 börjar med "I propositionen" och slutar med "med uppmärksamhet" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening bör villabeskattningen ges den i moderata samlingspartiets partimotion Sk15 förordade utformningen. Vid ett sådant ställningstagande uppkommer inte de olägenheter som beskrivs i motionerna Sk22 (fp), Sk29 (mp) samt Sk31 (s). Motionerna bör med hänvisning härtill avstyrkas av riksdagen.

4. Utformningen av fastighetsskatten

Knut Billing, Bertil Danielsson och Jan Sandberg (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Fastighetsskatten börjar med "Bostadsutskottet har" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

På de grunder som redovisats ovan bör någon skärpning av bostadsskatteunderlaget inte ske vare sig för år 1990 eller för åren därefter. Åtgärder bör sålunda vidtas för att motverka en sådan utveckling. Utskottet tillstyrker med hänvisning härtill förslagen i moderata samlingspartiets partimotion Sk15 i nu aktuell del. Vid fastställandet av fastighetsskatt för år 1990 bör sålunda nu gällande taxeringsvärde bilda underlag. Vidare bör fastighetsskatten i den takt samhällsekonomin så medger avvecklas. I avvaktan härpå bör fastighetskatten för år 1991 vara densamma i kronor räknat som för åren 1989 och 1990.

5. Utformningen av fastighetsskatten

Jan Strömdahl (vpk) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Fastighetsskatten börjar med "Bostadsutskottet har" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening bör fastighetsskatten ges en sådan utformning att den kan tjäna som ett verksamt och effektivt bostadspolitiskt instrument. Däremot får den naturligtvis inte leda till för de boende oacceptabla hyreshöjningar. Det framstår mot bakgrund härav som mindre lämpligt att i en situation där boendekostnaderna ökar till följd av förändringar på skatteområdet i övrigt m.m. höja underlaget för fastighetsskatten för hyreshus på det sätt som regeringen föreslår. Som anförs i vänsterpartiet kommunisternas partimotion Sk32 leder förslaget i denna del tillsammans med andra fördyringar till alltför stora hyreshöjningar. Bostadsutskottet kan mot bakgrund härav ansluta sig till motionärernas uppfattning att någon höjning av basen för fastighetsskatten inte nu bör ske. Regeringsförslaget bör sålunda avvisas av riksdagen i nu aktuell del.

6. Ett särskilt fastighetsskatteunderlag

1989/90:BoU2y

Knut Billing, Bertil Danielsson och Jan Sandberg (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Fastighetsskatten börjar med "Med anledning" och slutar med "steg m.m." bort ha följande lydelse:

Enligt utskottets mening bör villabeskattningen ges den i moderata samlingspartiets partimotion Sk15 förordade utformningen. Vid ett sådant ställningstagande saknar de nu aktuella motionerna aktualitet. Motionerna bör därför avstyrkas av riksdagen.

7. Ett särskilt fastighetsskatteunderlag

Jan Strömdahl (vpk) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Fastighetsskatten börjar med "Med anledning" och slutar med "steg m.m." bort ha följande lydelse:

De förslag avseende bostadsbeskattningen för år 1990 som läggs fram i propositionen bör enligt utskottets mening ses som övergångslösningar i avvaktan på en mera genomgripande reformering av denna beskattning. Efter år 1990 bör därför beskattningen vila på en annan grund än i dag. Fr.o.m. år 1991 bör sålunda skatten på boendet tas ut på ett särskilt fastställt bruksvärde i stället för på taxeringsvärdet. Bostadsutskottet kan sålunda ansluta sig till förslaget i vänsterpartiet kommunisternas partimotion Sk32 samt motion Sk33 (c) i denna del. Det löser också problemet för de fastboende i skärgårdarna. I anslutning här till bör även övervägas att låta intäkterna för den nya skatten tillfalla kommunerna — detta med avseende på det ansvar för bostadsförsörjningen som ålagts kommunerna.

8. En utredning om småhusbeskattningen

Knut Billing, Bertil Danielsson och Jan Sandberg (alla m) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Fastighetsskatten börjar med "Det finns" och slutar med "av riksdagen" bort ha följande lydelse:

Bostadsutskottet delar den i moderata samlingspartiets partimotion Sk15 framförda uppfattningen att utformningen av den framtida småhusbeskattningen bör utredas. Det bör därvid övervägas om inte beskattning av småhus, bostadsrätter och ägarlägenheter kan utformas på ett likformigt sätt. Därvid finns det anledning att pröva om en beskattning över huvud taget är erforderlig. Värderingen av en bostadsförmån kan exempelvis utformas med utgångspunkt i bostadsytan eller genom anknytning till fastighetens byggnadsvärde — detta under förutsättning av att markvärdet fångar upp större delen av de regionala olikheterna. Utskottets ställningstagande i denna del bör ges regeringen till känna.

9. Fastighetsskatt för industrifastigheter

1989/90:BoU2y

Jan Strömdahl (vpk) anser att den del av utskottets yttrande som under rubriken Fastighetsskatten börjar med "Ett motsvarande" och slutar med "motionärernas förslag" bort ha följande lydelse:

Genom att bredda basen för fastighetsskatten tillförsäkras bostadssektorn en del av de resurser som kommer att erfordras för att fortsättningsvis värna de bostadssociala målen. Det finns, mot bakgrund av det nu anförda naturligtvis inte några skäl till att undanta industrifastigheter från den statliga fastighetsskatten. Som anføres i vänsterpartiet kommunisternas partimotion Sk32 talar likformighetsskäl i stället för att också dessa fastigheter bör beskattas. Utskottet kan sålunda ansluta sig till motionärernas förslag om att industrifastigheter bör beläggas med en fastighetsskatt enligt samma principer som gäller för konventionellt beskattade hyresfastigheter. Den inkomstförstärkning för statskassan på omkring 2 miljarder kronor som detta ger bör i sin helhet tillföras bostadssektorn.

